

Hørings svar til inddragelse af havareal til udvidelse af Århus Havn – lokalplanforslag, miljøkonsekvensvurdering, tillæg til kommuneplan 110

Alt for store omkostninger for natur, miljø og landskab på et overdrevet behov

Den planlagte udvidelse af Aarhus Havn skaber ikke værdi for erhverv og samfund, der modsvarer de væsentlige ødelæggelser af natur, miljø og landskab i og omkring Aarhus Bugten. Ydermere er udvidelsen i modstrid med lov om havplan og den nationale planlægning af marine områder.

Nogle af de væsentligste argumenter mod etablering af Yderhavn (også kaldet projektet):

1. Behovet for udvidelsen er groft overestimeret
2. Udvidelsen er i modstrid med den nationale havplan og imod gældende lovgivning
3. Der mangler en grundig national plan for havneudvikling inkl. vurdering behov og alternative havne
4. Anlæggelse af Yderhavnen er i modstrid med Aarhus Kommunes klimamål
5. Yderhavnen vil påvirke prioriterede habitatarter
6. Vandkvaliteten vil blive forringet
7. Risiko for spredning og forurening af miljøfremmede stoffer
8. Permanent negativ landskabelig påvirkning
9. Udarbejdelse af uvildig vurdering af Aarhus Havns miljøkonsekvensvurdering - second opinion
10. Risiko for interesse sammenblanding

1. Fremtidig erhvervsudvikling i Østjylland er groft overestimeret

Den fremtidige erhvervsudvikling i Østjylland er groft overestimeret i høringsmaterialet. Den fremtidige udvikling er i sagens natur behæftet med stor usikkerhed, men en realistisk antagelse er, at den fremtidige erhvervsstruktur i Aarhus og omegn hovedsagelig vil vise vækst indenfor videnserhverv uden væsentligt behov for transport af stor tonnage. Der vil fortsat være transportbehov i regionen, men ikke væsentlig større end den nuværende, som kan holdes inden for de nuværende rammer.

Samtidig har Coronakrisen resulteret i en stærk tendens til at hjemtage produktion og være mere uafhængig af det globale transportnetværk, så behovet for fjerntransport af varer bliver ikke ved med at stige.

- Den fremtidige erhvervsudvikling er overestimeret, og modsvarer ikke de negative natur, miljø og landskabelige konsekvenser.

2. Projektet er i modstrid med nationale interesser i havplanen og er ikke lovmedholdelig

Det havområde, som ønskes inddraget til havneareal, er i havplanen udlagt som udviklingszone til muslingeopdræt i vandsøjlen jf. nedenstående figur. Ifølge gældende lovgivning¹, må en kommune ikke vedtage planer om anlæg eller arealanvendelser, der er i strid med havplanen eller er i strid med et forslag til havplan. Havplanen har lige været i offentlig høring i 2021, og en så væsentlig aktivitet som den foreslåede havneudvidelse burde have været en del af forslaget og dermed været en del af de nationale interesser i havplanen, samt været en del af den offentlige nationale høring.

Det er bemærkelsesværdigt, at der i den nationale havplan ikke er reserveret plads til den foreslåede havneudvidelse, samt at arealet er udlagt til udviklingszone til en anden aktivitet. Her kan man kun gisne om, hvorvidt det er pga. at man ikke har ønsket den offentlige debat om udvidelsen af Aarhus havn i

¹ Bekendtgørelse af lov om maritim fysisk planlægning, LBK 400 af 6.4.2020.

havplanen, pga. at udvidelsen ikke er i overensstemmelse med nationale interesser for havneinfrastruktur og transport.

Ydermere er det mærkværdigt og misvisende at flg. kan læses i den af Aarhus Havn udarbejdede miljørapport (punkt 1.3.2) flg.:

Nationale mål. Danmarks Havplan. Havplanen udlægger områder, som kan anvendes til bestemte typer aktiviteter eller anlæg, og er således en helhedsorienteret fysisk planlægning for havarealet i Danmark. Der er tale om en ny planlægning, hvor den første havplan forventes vedtaget med udgangen af 2021. Der er foretaget en vurdering af, om planerne vil være i strid med zonerne i havplanen. Konklusionen herpå er, at hverken hovedforslaget, varianten med ReWater eller alternativet med indrykket mole vil stride mod bestemmelserne i havplanen.

Dette er ikke korrekt, da den foreslåede havneudvidelse lige præcis er i modstrid med havplanen!

Figur 1 – arealudlægning i havplanen²

- Projektet bør tilpasses, så det ikke er i modstrid med havplanen, dvs. at væksten på havnen skal ske uden at inddrage havarealer, der er udlagt til andre aktiviteter dvs. på bestående havnearealer.

3. Manglende ”national havneplan” – vurdering af alternativer

Der mangler i forslaget en tilstrækkelig vurdering af alternativer til anlæggelse af Yderhavnen. Det kunne fx være en afklaring af, om et eventuelt behov for yderligere havnekapacitet med fordel for det danske samfund kan opfyldes af andre havne (Grenå, Fredericia, havne i Østdanmark etc.).

Derudover er det stærkt bekymrende, at det foreslåede vil medføre at endnu flere varer til hele landet skal transporteres gennem Aarhus by, og ud på en af de mest trafikerede strækninger på E45.

² [Danmarks Havplan](#)

- Der mangler en tilstrækkelig gennemarbejdet national plan for havneinfrastruktur og – trafik, der bl.a. vurderer behovet samt afvejer udvidelsen af Aarhus Havn op mod anvendelse af andre havne.

4. I modstrid med kommunens klimamålsætning

Aarhus Kommune vil gerne skabe et klimaneutralt samfund i 2030, men med byens største og formentlig længstvarende anlægsprojekt nogensinde, en bevidst forøgelse af trafikken til og gennem byen samt et fokus på øget forbrug bliver denne ellers ædle målsætning skudt helt ned; – Go Green with Aarhus bliver til en joke, hvilket vi ikke fortjener.

Vi kan ikke i Aarhus tillade os med den ene hånd at hævde klimaneutralitet og med den anden hånd, for byens økonomiske vindings skyld, sætte et anlægsprojekt med en gigantisk klimabelastning i gang.

- Det er netop inden for Aarhus Byråds direkte indflydelse at stoppe projektet, så håbet om klimaneutralitet kan bevares.

5. Påvirkning af habitarter

Det erkendes i Miljøredegørelsen, at marsvinene vil blive skræmt væk under de langvarige anlægsarbejder, der giver meget undervandsstøj - det i sig selv burde være anledning til at aflyse udvidelsen. Marsvinene vil måske nok komme tilbage, når anlægsfasen er slut, men hvornår er den det? I 2050? Desuden fjernes et "leve-område" for marsvin. Her erindres, at marsvin er en bilag 4 art i Habitatdirektivet, der kræver beskyttelse også uden for Natura 2000-områder.

- Det kan ikke udelukkes at den foreslåede havneudvidelse medfører væsentlige gener for marsvin (habitat bilag 4 art).

6. Forringet vandkvalitet

Projektets betydning for vandudskiftning i de indre dele af Aarhus Bugt er også alvorlig med forringet vand ved kystnære strande som resultat.

Den planlagte udvidelse vil fx gøre Tangkrogen til en blindtarm i Århus Bugtens strøm. Det er desværre ikke muligt med rimelig sikkerhed at beregne, hvilke konsekvenser det vil få for vandudskiftningen og den biologiske vækst i Tangkrogen og Aarhus bugt, men der er en risiko for, at Tangkrogen omdannes til en ildelugtende algefyldt sump der måske endda forværres ved stigende temperaturer. Et skræmmeksempel på, hvor lidt der skal til, kan man hver sommer se på indersiden af Nato-molen i Ebeltoft vig.

Vi må ikke løbe den risiko for Tangkrogen og de nærliggende områder, hvor mange tusinde mennesker året rundt nyder Aarhus' nærhed til vandet.

I dag er der allerede en betydelig forskel på, hvor frisk vandet er ved hhv. Tangkrogen, Hotel Marselis og Ballehage, hvilket man som bader i Aarhus Bugten oplever.

- Der er en betydelig risiko for, at projektet vil medføre væsentlige gener for vandkvaliteten ved Tangkrogen og nærliggende områder pga. reduceret vandudskiftning.

7. Dumpning af slam

For at udvide havnen skal der uddybes og fjernes blød bund og slam fra store arealer. Det fjernede materiale skal klappes flere steder. Det fremgår af Miljøkonsekvensvurderingen, at der ved opgravning og klappning er sikkerhedsfaktorer helt ned til mellem 2 og 4 for frigivelse til vandet af bly og det hormonforstyrrende stof TBT fra bundmaling. I det område, hvor ReWater alternativt foreslås placeret, er den beregnede koncentration af TBT i vandet over det gældende vandkvalitetskrav. Selv sikkerhedsfaktorer på 2-4 er

utilstrækkeligt lave, pga. at beregningerne er baseret på middelkoncentrationer, og baseret på et lille antal stikprøver af de områder, der skal uddybes og udskiftes. Der er med andre ord større usikkerhed på målingerne end der er sikkerhedsfaktor.

En mangel i miljøvurderingen af frigivelse af miljøfremmede stoffer er, at den slet ikke forholder sig til, hvordan klappingen påvirker koncentrationen af de miljøfarlige stoffer i bundsedimentet. Det er kendt viden, at fx havsnegle bliver stærkt hormonforstyrrede af TBT i bundsedimentet, i en grad så man for få årtier siden kunne se en tydelig gradient væk fra havnen, med ca. 100 % hormonforstyrrede snegle inde i havnen, aftagende til under 10 %, når man passerede Sletterhage. Risikoen for spredning af miljøfarlige stoffer til ren havbund, forholder projektet sig desværre ikke til.

- Der er en betydelig risiko for at uddybning og klapping i forbindelse med projektet vil medføre væsentlige negative påvirkninger fra miljøfremmede stoffer.

8. Landskabet

Den mest åbenlyse omkostning ved anlægget af Yderhavnen er dog den permanente forringelse af bugtens skønhed. I forvejen påvirker den nuværende Østhavn i stor grad udsigten over vandet, Skødshoved og Helgenæs. Det ansøgte projekt vil permanent reducere Aarhus' oplevede nærhed til naturen og havet mod syd til en oplevelse af industrikvarter og -havn, hvor høje lagerbygninger, containere og kraner.

- Projektet vil medføre en permanent forringelse af udsigten og den landskabelige oplevelse af hav, strand og by.

9. Second opinion – uvildig vurdering

Derudover opfordres det til, at kommunen selv får udarbejdet en uvildig miljøkonsekvensvurdering af projektet - en second opinion, der bl.a. skal vurdere den miljøkonsekvensvurdering som "bygherre" Aarhus havn har fået udarbejdet og betalt, og som på en måde kan anskues som et partsindlæg. Ligeledes bør kommunen få udarbejdet en uvildig behovsvurdering.

- Kommunen bør få udarbejdet en second opinion eller en uvildig vurdering, så en så væsentlig beslutning kan træffes på et fuldt oplyst grundlag.

10. Uvildighed

Da Aarhus Borgmester også er Formand for Aarhus Havn, kan der forekomme interesse konflikter og uvildighed. Derfor bør Aarhus borgmester ikke deltage i forhandling og afstemning om projektet i udvalg og i kommunalbestyrelsen.

På baggrund af ovenstående opfordres der til at tillæg til kommuneplan og lokalplan trækkes tilbage.

Med venlig hilsen Lisbeth Jess Plesner, Skåde Søpark 7, 8270 Højbjerg